

FOOD PACKAGING (4143304)

Introduction

อาจารย์ ดร.จตุพัฒน์ สมป์ปิโต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหาร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

รางวัลผลงานโดนใจ (Popular Vote)

นายธวัชวัฒน์ กลังวิรัตน์

"ใบตอง" มีแนวความคิดในการออกแบบจาก "ขนมใส่ไส้" เนื่องจากมีรูปร่างที่น่าสนใจและมีเอกลักษณ์ โดยวัสดุทำจากกระดาษพิมพ์ลวดลายใบตองและพอก

สำหรับบรรจุภัณฑ์อาหารสุกพิเศษ ออกแบบโดยศึกษาแปลงรูปทรงของขนมใส่ไส้ ให้คล้ายกับมีนโคซี่อัน 3 ชั้น สำหรับบรรจุรุ่นแฟนซี ข้าวสวย และก๊วยจั๊ว ทานสักกับจีน

สำหรับบรรจุภัณฑ์อาหารสุกประหลาด ออกแบบกระดาษลายใบตองที่พับจีบรูปได้ง่ายเลียนแบบการห่อขนม และใช้กระดาษพิมพ์ลายออกเป็นลายรัก และลือคห่อบรรจุภัณฑ์ได้ทันที จึงสะดวกและประหลาด เหมาะสมสำหรับการบรรจุข้าวเหนียวหมู

ความสำคัญและวิวัฒนาการของการบรรจุอาหาร

- ภาชนะบรรจุอาหารในยุคแรกๆนั้นจะทำจากวัสดุธรรมชาติ ได้แก่ ใบไม้ เปลือกไม้ ผลไม้แห้ง หนังสัตว์ กระเพาะสัตว์
- ยุคของเครื่องปั้นดินเผา ภาชนะบรรจุในเวลานั้นมีบทบาทและหน้าที่เพียงการบรรจุและรวบรวมอาหารเท่านั้น
- มนุษย์มีอารยธรรมเจริญขึ้น >>> มีการผลิตและแลกเปลี่ยนค้าขาย ผลผลิตทางการเกษตรและอาหารซึ่งกันและกัน >>> ภาชนะบรรจุจึงมีมากขึ้นรวมทั้งบทบาทของภาชนะเพิ่มมากขึ้นด้วย
 - ภาชนะบรรจุจะต้องบรรจุรวบรวมและช่วยถนอมเก็บรักษาอาหารให้สามารถจัดส่งถึงผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี
 - สามารถช่วยรักษาคุณภาพอาหารให้เก็บได้ยาวนาน

ความสำคัญและวิวัฒนาการของการบรรจุอาหาร

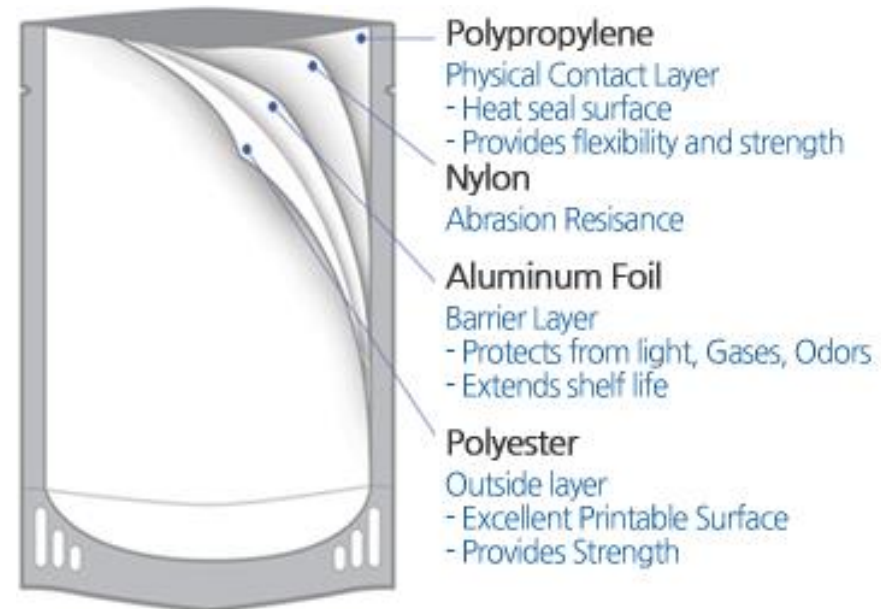

ความสำคัญและวิวัฒนาการของการบรรจุอาหาร

- **นโปเลียน โบนาปาร์ต (Napoleon Bonaparte)** นักรบผู้พาฝรั่งเศสผงาดขึ้นเป็นผู้นำโลกในศตวรรษที่ 18 เสนอเงินรางวัลจำนวนหมื่นสองพันฟรังก์ให้แก่ผู้ที่สามารถถนอมอาหารปรุงสุกให้เก็บได้นานและยังขนส่งได้สะดวกเพื่อใช้เป็นเสบียง
- **นิโกลัส แอปเปิร์ต (Nicolas Appert)** เชฟชาวฝรั่งเศส คร่าเงินรางวัลดังกล่าวไปในปี 1810 เมื่อเขาคิดค้นอาหารกระป๋องได้สำเร็จ โดยเริ่มจากการบรรจุผัก เนื้อ และปลาต้มสุกลงในโหลแก้วที่ปิดปากด้วยจุกไม้ก๊อกเพื่อกันอากาศเข้า จากนั้นจึงเปลี่ยนมาใช้ภาชนะกระป๋องพร้อมฝาปิดที่เขาหล่อขึ้นด้วยมือ แทนการใช้โหลแก้วเพราะมักแตกกลางทาง
- **Canned Food:**
- อุตสาหกรรมอาหารกระป๋องได้พัฒนามาตลอดจนถึงยุคของ Retort Pouch
- ถุง PET/A1/PP

ความสำคัญและวิวัฒนาการของการบรรจุอาหาร

- วิวัฒนาการของอุตสาหกรรมอาหารกระป๋องในช่วงเวลาเกือบ 200 ปีที่ผ่านมาจะพบว่า ภาชนะบรรจุซึ่งเริ่มจากขวดแก้ว กระป๋องโลหะ จนถึง Retort Pouch

ความสำคัญและวิวัฒนาการของการบรรจุอาหาร

- นอกจากนี้พฤติกรรมการบริโภคของมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้บทบาทการบรรจุยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น เช่น
 - ความต้องการบริโภคอาหารที่ผ่านกระบวนการแปรรูปน้อยที่สุด (Minimally Processed Food) ที่มีคุณภาพใกล้เคียงอาหารสดมากที่สุด
 - จำเป็นต้องบรรจุอาหารภายใต้บรรยากาศพิเศษ
 - ใช้ภาชนะบรรจุที่สามารถรักษาสภาพบรรยากาศนั้นได้
 - การใช้รังสีในการถนอมอาหาร จำเป็นต้องใช้ภาชนะบรรจุที่ทนทานต่อรังสีที่ใช้
 - การผลิตอาหารเพื่อการอุ่นหรือปรุงสุกในตู้อบไมโครเวฟ ต้องใช้ภาชนะบรรจุที่ทนความร้อนสูงได้
 - การบรรจุผักและผลไม้สดภายใต้บรรยากาศควบคุมในภาชนะที่เหมาะสม

บทนิยามคำศัพท์ทางการบรรจุ

- คำว่า “การบรรจุ” หรือ “packaging” ได้มีการนิยามไว้หลายความหมายขึ้นกับวัตถุประสงค์และสิ่งที่ต้องการสื่อสารมากที่สุด ตัวอย่างของบทนิยามที่นิยมนำไปอ้างอิงกันเสมอ เช่น
- **การบรรจุ** หมายความว่า เทคนิคทางอุตสาหกรรมและการตลาดเพื่อการบรรจุคุ้มครอง และสร้างเอกลักษณ์ให้ผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมการจำหน่ายและการกระจายผลผลิตทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และสินค้าอุปโภค-บริโภค

บทนิยามคำศัพท์ทางการบรรจุ

- The Packaging Institute International ได้ให้นิยามไว้ว่า **การบรรจุ** หมายความว่า การห่อหุ้มผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือการบรรจุในซอง ถุง กล่อง ถ้วย ถาด ครอบ ห่อ ผนึก หรืออื่นๆ เพื่อทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งหรือหลายหน้าที่ ดังต่อไปนี้คือ บรรจุ คัดบรรจุ และ/หรือถนอมรักษา สื่อสาร และอำนวยความสะดวกในการใช้งานหรือมี ประสิทธิภาพในการใช้งาน หากอุปกรณ์หรือสิ่งที่ใช้เป็นการบรรจุนั้นทำหน้าที่ดังกล่าว ตั้งแต่หนึ่งข้อขึ้นไป จะเรียกสิ่งนั้นว่า **ภาชนะบรรจุ**

บทนิยามคำศัพท์ทางการบรรจุ

- The UK Institute of Packaging ได้ให้บทนิยามของ**การบรรจุ**เป็น 3 ประเด็น คือ
 - 1. เป็นระบบรวมที่ประกอบด้วย การจัดเตรียมสินค้าเพื่อการขนส่ง การกระจาย การเก็บรักษา การจำหน่ายปลีก และการใช้งานขั้นสุดท้าย
 - 2. เป็นสิ่งหนึ่งสำหรับทำให้มั่นใจได้ว่าสินค้าจะนำส่งถึงผู้บริโภคได้อย่างปลอดภัยในสภาพที่สมบูรณ์โดยเสียค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด
 - 3. มีหน้าที่ทั้งเชิงเทคนิคและเศรษฐศาสตร์ เพื่อให้ค่าใช้จ่ายในการจัดส่งสินค้าต่ำสุด ในขณะที่มียอดจำหน่ายสูงสุด (และหมายถึงกำไร)

บทนิยามคำศัพท์ทางการบรรจุ

- **ภาชนะบรรจุ (package)** หมายความว่า ภาชนะหรือโครงสร้างใดๆ ที่ใช้เพื่อบรรจุ ห่อหุ้ม และรวบรวมผลิตภัณฑ์ให้เป็นหน่วย เพื่อนำส่งผลิตภัณฑ์ถึงผู้บริโภคในสภาพที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ยังรวมถึงฉลากและอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการมัดหรือปิดผนึกภาชนะบรรจุด้วย
- **คอนเทนเนอร์ (container)** หมายความว่า โครงสร้างที่ใช้เพื่อบรรจุและรวบรวมผลิตภัณฑ์ให้เป็นหน่วย เพื่อการขนส่งและกระจายสินค้าเป็นสำคัญ และไม่รวมฉลากหรืออุปกรณ์ใดๆที่ใช้สำหรับการมัดหรือปิดผนึก
- **แพ็คเกจจิง (packing)** หมายความว่า การห่อหุ้ม และรวบรวมผลิตภัณฑ์ใส่ในคอนเทนเนอร์ เพื่อการขนย้าย และขนส่งเป็นสำคัญ

บทนิยามคำศัพท์ทางการบรรจุ

- การบรรจุอาหารในปัจจุบันต้องการทั้งบทบาทของการบรรจุ การคุ้มครองและการถนอมรักษาผลิตภัณฑ์ และการสื่อสารและให้ข้อมูล
- นอกจากนี้ยังมีบทบาททางการตลาด และการอำนวยความสะดวกในการจัดการผลิตภัณฑ์ ซึ่งบทบาท 2 ประเด็นหลังนี้ต้องการความสมดุลของต้นทุนที่อาจเพิ่มขึ้นกับยอดจำหน่ายที่ต้องการให้เพิ่มขึ้น
- ผู้ประกอบการต้องพิจารณาโดยรอบคอบเพื่อไม่ให้เกิดภาวะการบรรจุดีเกินไป (Overpackaging) หรือการบรรจุไม่เพียงพอ (Underpackaging)
- งานชิ้นที่ 1 >>>>

